
СТОПАНСКА АКАДЕМИЯ „Д. А. ЦЕНОВ“ – СВИЦОВ

АНЕЛИЯ РАДУЛОВА

АЛЕКСАНДРИНА АЛЕКСАНДРОВА

СВИЦОВ
2019

В ерата на глобализацията, **финансовата политика на Европейския съюз** е от особен интерес, поради необходимостта от повишаване на конкурентоспособността и инвестиционната привлекателност на икономиката на общността. Тя придобива все по-голямо влияние като средство за въздействие върху социалното и икономическото развитие на страните–членки.

Учебникът по „**Финансовата политика на Европейския съюз**“ е предназначен за обучение на студенти от ОКС „бакалавър“, както и за всички читатели, проявяващи интерес към разглежданата проблематика.

Участието на авторите в неговото написване е както следва: *доц. д-р Анелия Радулова* – глава първа, втора, четвърта, шеста и седма; д-р Александрина Александрова – глава трета и пета.

Рецензенти

Проф. д-р Румяна Лилова

Проф. д-р Марияна Божинова

АИ „Ценов“, Свищов 2019

ISBN

<i>№</i>	<i>Съдържание</i>	<i>стр.</i>
	Въведение	5
I.	ЕТАПИ И СПЕЦИФИКА НА ЕВРОПЕЙСКАТА ИНТЕГРАЦИЯ	7
1.1.	Същност, форми и етапи на регионалната интеграция	9
1.2.	Модел на европейската интеграция	14
1.3.	Система от методи за изпълнение на целите.	18
1.4.	Етапи на европейската интеграция	
II.	ФИСКАЛНА КОНСОЛИДАЦИЯ В РАМКИТЕ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ – НЕОБХОДИМОСТ ИЛИ ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВО	24
2.1.	Обща характеристика на хармонизацията на данъчното облагане в ЕС	25
2.2.	Хармонизиране на косвеното данъчно облагане	30
2.3.	Хармонизиране на прякото данъчно облагане	35
III.	ДВОЙНО ДАНЪЧНО ОБЛАГАНЕ В РАМКИТЕ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ	43
3.1.	Предпоставки за избягване или елиминиране на двойното данъчно облагане	43
3.2.	Икономическа и юридическа същност на основни понятия, свързани с проблема за двойното данъчно облагане	47
3.3.	Обхват на доходите, попадащи под юрисдикцията на Спогодбите за избягване на двойното данъчно облагане	52
IV.	ФИНАНСОВА СИСТЕМА НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ	59
4.1.	Еволюция на формиране финансовата система на Европейския Съюз	60
4.2.	Основни принципи за формиране бюджета на Европейския съюз	67
4.3.	Източници за финансиране на бюджета на Европейския Съюз	70
4.4.	Управление на разходите в бюджета на Европейския Съюз	74
4.5.	Механизъм за формиране бюджета на Европейския съюз	77
V.	ЕВРОПЕЙСКА ЦЕНТРАЛНА БАНКА	88
5.1.	Възникване на Европейската централна банка (ЕЦБ)	89
5.2.	Организационна и управленска структура на ЕЦБ	93
5.3.	Капиталова структура на ЕЦБ	95
5.4.	Цели и задачи на ЕЦБ	96
5.5.	Инструменти на парично-кредитната политика и операции на ЕЦБ	100
5.6.	Независимост на Европейската централна банка	103

VI. ВИЗИЯ ЗА РАЗВИТИЕТО НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ В НОВИЯ ПРОГРАМЕН ПЕРИОД: 2014 –2020 Г.	106
6.1. Многогодишна финансова рамка на Европейския съюз 2014-2020 година	107
6.2. Цели на бъдещето – Стратегия „Европа 2020”	123
VII. ИНСТРУМЕНТИ ЗА ФИНАНСИРАНЕ НА ДЕЙНОСТИТЕ ПО ИЗПЪЛНЕНИЕ НА СТРАТЕГИЯ „ЕВРОПА 2020	131
7.1. Интегрирани насоки Европа 2020	132
7.2. Тематични цели в общата стратегическа рамка в страните– членки на ЕС	138
7.3. Програми на общността	139
7.4. Инструменти за финансиране на дейностите по изпълнение стратегия „Европа 2020“	142
7.5. Специфични финансови инструменти	145
Библиография	147
Приложение 1	156

ВЪВЕДЕНИЕ

Европейският съюз е икономически и политически съюз на 28 европейски държави, насочен към регионална интеграция. Съюзът е легално установен с Договора от Маастрихт през 1992 г. (влязъл в сила на 1 ноември 1993 г.) на принципите на Европейските общности.

За Европейския съюз, **финансовата политика**, придобива все по-голямо влияние като средство за въздействие върху социалното и икономическото развитие на страните–членки. Тя е от особен интерес в ерата на глобализацията, поради необходимостта от повишаване на конкурентоспособността и инвестиционната привлекателност на икономиката на общността.

Финансовата система на ЕС е многостепенна, но все още не напълно йерархично подредена, но е с определена органична цялост, взаимосвързаност и структурното единство на нейните функционални елементи.

Спецификата на финансовата система на Общността се изразява във следното:

Първо, една от характерните черти на функционирането на финансовата система е, че за разлика от други международни икономически организации на Европейския Съюз има независим бюджет, който „обединява“ по-голямата част от общите финансови средства. Той е основната финансова основа за дейностите по интеграция в рамките на Съюза, въпреки че, все още не е инструмент за пълноценна финансова политика и само отчасти е лост на наднационалното регулиране на икономиките на страните–членки.

Второ, не по-малко важен аспект от гледна точка на организацията на финансите на ЕС е синхронизирането на данъчните системи и хармонизиране на данъчните политики на страните–членки. И все пак. Римският договор от 1967 г., който стана правна и организационна основа за европейската икономическа интеграция, постави задачата постепенно да хармонизира всички данъци, поставяйки концептуалните основи на унифицирането на междудържавните данъци. Като цяло, синхронизирането на данъчните системи на страните. ЕС предвижда не само сближаването на данъчната структура, механизма на събиране, размера на основните данъчни ставки, но също така и изпълнението от страна на участващите страни на договорена нова данъчна политика за решаване както на краткосрочните, така и на дългосрочните структурни проблеми.

Трето, разработването на механизъм за прилагане на съвместна парична политика и въвеждането на единна валута – еврото, което е предназначено да бъде мощен фактор за задълбочаване на финансовата интеграция чрез създаване

на общо икономическо пространство, изостри проблема за координиране на икономическите политики на страните от еврозоната. Предприемат се мерки за улесняване на организацията по мобилизиране на капитали на фондовите борси и капиталовите пазари, въведени са общи правила за регулиране на емитирането и движението на ценни книжа. В действителност, в резултат на приемането през 1997 г. на Пакта за стабилност и растеж, правителствата на страните от еврозоната загубиха правото да влияят пряко върху икономическата ситуация чрез парични инструменти, които сега са прерогатив на Европейска централна банка, като наднационален орган.

Четвърто, наред с хармонизирането на фискалната, данъчната и паричната политика през 2007 г., Съюзът продължава активния процес на обединяване на банковия сектор, създавайки единен пазар за банковите услуги.

Пето, еволюцията на ЕС отразява естествената тенденция на тази интеграция да обедини границите на държавния суверенитет, непосредствената последица от която е прехвърлянето на повече правомощия и права на наднационални органи и задълбочаване на интеграцията в институционалната надстройка.

И така, финансовата политика на ЕС има доста многостранна структура, чиито характер и тенденции в голяма степен се определят, от една страна, от организацията на националните финансови системи на отделните държави-членки, а от друга, от качествено различно ниво на организация, което съответства на финансовата система на многонационална интеграционна асоциация.

Европейската политика по отношение на финансите не се свежда само и единствено до осигуряване на механизми за централизиране на финансови ресурси на регионално ниво и формирането на централизирани фондове.

Съвременната финансова система на ЕС е *всеобхватен регулаторен механизъм*, който обхваща фискални, данъчни и парични политики. Този механизъм осигурява координация на усилията на европейската общност за регулиране на финансовите отношения и, в същото време, парична и финансова конвергенция в рамките на интеграционната асоциация. Общият бюджет, който е финансовата база на други мерки за интеграция в рамките на общността, не е инструмент единствено за преразпределение на финансовите ресурси между държавите-членки, но и възможност за прилагане на единна социална и регионална политика.